

PIATRĂ DE HOTAR

MONICA TONEA

Povestiri și reflexii

Libris
EDITORIAL

BRAȘOV, 2019

CUPRINS

POVESTIRI

ACASTANHADA	9
NEBUNIE TEMPORARĂ.....	49
PAUL ȘI MIKA	69
PIVNIȚA	83
TRECEREA DE PIETONI	105
APARIȚIE	119
JADE	135
O CLIPĂ ÎNCHEGATĂ	153
CEAȚA	175
DEZOLAREA SFÂRȘITULUI LUMII	181

REFLEXII

SPUMA ALBĂ A UNUI DOR	189
CRISALIDA.....	197
PURGATORIUL	205
CONVERSAȚIE CU TINE	211
URSA MINOR	217
FINALURI	225
MAMĂ DRAGĂ, N-AM ȘTIUT.....	231

Povestiri

PIATRĂ DE HOTAR
MONICA TONEA

ACASTANHADA

PRIMA PARTE

Marți, 11 februarie 2014, cândva în jurul orelor patru după-amiaza, am ajuns în pripă la aeroport, etalând un aer mai rătăcit decât se impunea pentru situația dată. Din cauza ninsorii mărunte, presărate neregulat pe asfaltul gri, sub bătaia viscolului iscat de undeva, exact în mijlocul traficului dens, de iarnă mai mult tuciurie decât albă, întârzasem considerabil. Speram, în ciuda debutului prost, să am un voiaj lipsit de peripeții. Îmi uitasem acasă notele făcute pe marginea proiectului amplu pe care urma să-l prezidez și asta îmi crease o senzație de disconfort suplimentară. Mă enervase deja *delay*-ul neprevăzut al decolării anunțat de o voce plictisită în difuzor, acum se mai adăugase și constatarea neglijenței nepermise unui expert în domeniul meu profesional. Toate astea contribuiseră din plin la starea de agitație instalată împotriva voinței mele. Am respins vag ideea de a mă consuma inutil și, cu acest gând în minte, ascultând fără să înțeleg un anunț diferit, dar neînțeles, în difuzor, m-am ridicat fără motiv aparent de pe unul din scaunele din apropierea porții

de îmbarcare. Aeronava *Air France* 457 cu destinația São Paulo, vizibilă pe geam, se golea treptat de călătorii veniți dinspre continentul american. Îmi părea un gigantic ansamblu de fier cu personalitate proprie care scrâșnea prelung sub manipulările personalului de la sol grăbit să debarce bagajele din cală.

Nu-mi recunoscusem numele anunțat nazal la poartă, dar n-aveam stare să stau pe loc. Era o coordonare negândită. A treia oară vocea exasperată mi-a percutat urechile și imediat ce am înțeles că eram apelat, gândurile au început galopant să găsească răspunsuri acestei întâmplări neobișnuite. Ideea absurdă că erau la curent și cumva se aflau în posesia documentelor mele lăsate acasă se strecurase irațional printre cei câțiva pași făcuți între scaunul de pe care tocmai mă ridicasem și ghișeul porții cu numărul 17, unde mi se solicita prezența. *Domnule Adair, este o iregularitate în datele dumneavoastră*, m-a întâmpinat angajata care se străduia prea tare să fie amabilă, stâlcindu-mi numele cu accentul ei franțuzesc nativ. Am făcut ochii mari de mirare. *Cum așa?* Marie este foarte riguroasă și organizată. Nu lasă deloc la voia întâmplării lucrurile. Iar când e vorba de iregularități, îi sunt atât de dezagreabile, încât ar fi părut-o necontrolat pe blondina din fața mea pentru acuzația injustă. Mi-am dres glasul și am pornit o discuție plictisitoare, pe care o redau doar pentru autenticitatea momentului. Asistenta mea este persoana cea mai scrupuloasă când este vorba despre detalii. Dă-i unul singur, și ea desprinde încă trei din el, de aceeași importanță. Asta înlesnește o bună desfășurare a raportului dintre noi. Ea despică firul în patru și nu permite abateri, eu nu-mi fac griji că lucrurile ar lua o turnură neașteptată. Deci, cu

siguranță, nu putea fi vorba de o neglijență a ei. Până când să mă cheme femeia plicticoasă ce făcea parte din personalul aeroportului *Roissy*, nici că mă îndoisem vreodată.

Am încercat din răspuseri să par neafectat, dar cât să rezisti presiunii? Ia să vedem, mi-am spus, ce probleme pot apărea când locul ți-e asigurat la *business class*. După ce-am întrebat-o ce o preocupă și mi-a arătat neregula, i-am semnalat tinerei, care devenise abrupt confuză, că eroarea era în totalitate a lor, nicidecum a asistentei mele, pe care o judecasem aspru fără să vreau. *Dar avem o problemă, domnule*, a încercat ea să mă convingă că trebuie cumva să mă implic. M-am aplecat un pic peste masă, cât să fiu sigur că nu las loc altor ambiguități, și probabil că prestața impusă i s-a părut debusolantă, dar nu prea stau să-mi modific atitudinea când știu că am dreptate. *Cu cine am plăcerea? Și de ce nu aveți ecuson?*, mi-am continuat eu asaltul hotărât să o destabilizez. S-a fâstâcit și, chicotind, mi-a murmurat numele ei. L-am uitat în următoarele minute, dar mi-a folosit informația pe moment, cât să simulez interesul față de persoana cu care aveam de-a face. *Uite ce-i*, și i-am spus pe nume, *eu n-am nicio problemă. Voi aveți o problemă. Poate-ar fi mai bine să vorbesc cu un superior...* Și-a schimbat brusc atitudinea. *Cred că persoana care are același loc ca dumneavoastră are această problemă, mă scuzați*, s-a grăbit ea să remedieze situația. Am cântărit-o din priviri, dispus să-i fac concesii. *Corect*, am încurajat-o pentru aceste instincte bune ce-i dictau să gestioneze din alt unghi inconvenientul ivit, *perfect de acord! Vă rugăm să ignorați că v-am creat neplăceri, domnule Adair*, a încheiat ea, străduindu-se să-mi pronunțe cât mai clar numele de familie, dorind să pună capăt cât mai repede

episodului neclar. *Și, în plus, vă dorim o călătorie plăcută cu compania noastră și un sejur de neuitat în Brazilia!* Am ridicat din umeri, îndepărtându-mă, neatent la ce bolborosea tânăra. Cu toate astea, deși o ignorasem în aparență, un gând preocupat se strecurase în minte legat de ce avea să mă aștepte dincolo de ocean. Mi se părea că nu reflectasem îndeajuns la voiajul meu atât de bine pus la punct de Marie. Asistenta înțelesese că era vital să mă destind puțin și-mi prelungea șederea în țara cafelei, argumentând că nu încapă discuție să mă opun. Am acceptat zâmbind cu dezarmare, are capacitatea să insiste până când nu mai ai loc de întors, astfel. N-aveam cum ști că șaisprezece zile mai târziu voi reveni acasă cu aripi frânte și deziluzii cât cerul de înalte.

După aproximativ douăsprezece ore de zbor, am aterizat amețit pe teritoriul ferm al unui oraș vivace, care s-a scrijelit singur în memoria mea trunchiată de doruri absurde și neîmplinite. În timpul scurt petrecut acolo am reușit să mă contaminez de efervescența localnicilor și să-mi delectez privirile cu lascivitatea notorie a brazilienelor de o frumusețe inedită. Lucrurile astea însă sunt acum lipsite de orice semnificație. Plecasem la drum fără idei preconceptuate sau așteptări cu oarece tentă senzuală. Pornisem în minte cu stereotipurile clasice legate de culoarea pielii și nu știam că voi ajunge să constat că, de fapt, ele sunt materialul din care sunt construite visele. Cel puțin din perspectiva mea. Lăudabila strădanie a brazilienilor de a alcătui un sistem exhaustiv de codificare cromatică a pielii mi se păruse la început ilară. Habar n-avusesem oricum de existența acestor ciudățenii, dar în timpul vizitei mele în Brazilia, apucasem să mă împrietenesc cu un librar

În al cărui magazin intrasem mai mult dintr-un impuls. Mă atrăseseră discurile de vinil expuse în vitrină. Inacio, librarul, mi-a relatat odată, pe un ton confidențial, despre mândria aproape neînțeleasă a localnicilor și despre cele 136 de variații de nuanță a pielii. *Brazilienii nu sunt doar albi sau negri, cum se aude prin lume*, m-a asigurat el. *Aici ai ocazia să întâlnești toate nuanțele pământului*, a întărit, zâmbind misterios. Bineînțeles, l-am ascultat cu băgare de seamă, propunându-mi să studiez și eu pe îndelete fenomenul. Tot cercetând spectrul larg de culori îmbietoare, am dezvoltat o pasiune aproape bolnăvicioasă pentru tonul de bronz cald, foarte asemănător coajei de castană decolorată. L-am întrebat într-o zi pe Inacio cum se numește nuanța. Trecusem să-l anunț că a doua zi urma să plec din São Paulo. *Acastanhada*, mi-a răspuns, după care m-a felicitat pentru preferință, de parcă eram la un *show* televizat. Da, nu m-am mirat, numele pe care-l poartă este el însuși versatil, cât să-ți capteze întreaga atenție. Cum să descriu? E ca și cum soarele trece lent și îndelungat peste epidermă, iluminând-o suplimentar, în loc să o întunece. Expunerea solară prelungită redă abundant nuanța aceea perfectă de aramă arsă. *Acastanhada* – cuvântul căruia i-am conferit putere. El mi-a schimbat percepția asupra lumii înconjurătoare. Iar Heloisa, gazda celor șapte nopți de intensă nebunie și visare la malul oceanului agitat, a fost catalizatorul unui proces interior complex, transformat până la urmă în sentință. Femeia asta eterică mă întâmpinase, la nouă zile de la popasul meu pe meleagurile lor, cu un aer relativ ceremonios, dar în loc s-ascult ce-mi spunea, îi cercetam fermecat și mut culoarea suverană a pielii de un luciu hipnotizant. Exotismul tropical emanat prin

toți porii mă lăsase perplex. N-a durat mult să ajung la deducția că era perfect conștientă de puterea ei de seducție, fără a se folosi de ea, totodată. I se părea un abuz inutil, convinsă fiind că doar simpla ei prezență rezolva și stabilea interacțiunea. Constatarea mea din ziua aceea luminoasă, care ardea percutant epiderma mea sensibilizată de fior, a fost suficientă ca să-mi dezechilibreze calmul obișnuit. Privind retrospectiv, e de la sine înțeles de ce am părăsit Maresias, o săptămână mai târziu, amețit de evenimentele cumulate care mă aduseseră în pragul unei agonii temporare. Agonie ce a continuat și după plecare, simțindu-mă incapabil să remediez starea ambiguă și nevoia memoriei de a se refugia constant doar în clipele petrecute lângă ea. Ca și cum cenzuram prezentul în favoarea unui trecut imperceptibil și nesigur. Trecuseră aproximativ șase luni de la vizita mea de afaceri în Brazilia, când am început să simt imboldul de a învăța portugheza cu sârguință de elev disciplinat. Fiecare sunet asimilat mă aducea mai aproape de extravaganța trăită cu intensitate pe târâmurile desprinse din decoruri incredibile. Aveam nevoie de precizie tocmai pentru a diminua descumpănirea în care mă regăsisem de când am revenit acasă. Îmi veneau de-a valma în minte detalii, nu atât vizuale, cât un miros, o pală de vânt, un colț de furtună deasupra oceanului, niște fire de nisip alb prinse de pielea bronzată, un râset gâlgâit și ușor răgușit, miros de țigară, de ploaie și colb ud.

M-au năucit detaliile venite amestecat peste mine. Eram fără pavăză, deși, e adevărat, anumiți amici încercaseră să mă avertizeze de contrarietatea fenomenelor locale. Am lăsat prejudecățile deoparte. Cu atât mai mult am căzut pradă mirajului. Nu e deloc

greu să devii captiv în această lume. Chiar și întâlnirile de afaceri decurg diferit, linia dintre legal și ilegal fiind extrem de fină, spre inexistentă. Cu toate astea, rămâi impresionat de rafinamentul și excesul vizual al afaceriștilor de succes. Sunt ca scoși din cutie și frapează pregnant în starea actuală a lumii economice locale. După o primă tentativă ce m-a lăsat cu un gust ambiguu, am refuzat să mai merg la următoarele întâlniri nocturne. În loc să se încheie cu finalizări de proiecte, se sfârșeau invariabil cu petreceri cel puțin dubioase. De-a lungul serii, te trezeai cu câte vreo femeie splendidă de abanos, dansându-ți unduitor în poale, nesolicitat. În absența ei, de parcă doar contrastele erau permise, te întâmpina o felină de un alb nealterat, care pășea ca pe ape deasupra solului ce răsuna bizar sub pașii ei hotărâți. Nu-mi trebuiau... Plănuiam să rătăcesc printre localnici, să mă îmbib de universul lor captivant. Nu să-mi alterez starea psihică prin intermediul personajelor incitante din jur, doar pentru că eram capabil să arunc cu banii în stânga și-n dreapta.

Cum am talentul să mă fac repede plăcut de oameni, nu mi-a fost deloc greu să mă imersez în lumea colorată și muzicală în care se manifestau ei zi de zi. E drept că, din cele două săptămâni, opt zile le-am petrecut în São Paulo. O metropolă în care ai toate șansele să te apropii de localnici și să trăiești experiențe variate, de o intensitate memorabilă. Apoi, pentru o zi, am răspuns unei invitații de la care nu m-am putut sustrage. Așa am ajuns la vila unei cunoștințe, situată undeva pe malul lacului Represa Taiaçupeba. Locuința impresionantă, unde am și dormit peste noapte, s-a dovedit a fi un alt loc de pierzanie a conștiinței de sine. De acolo am evadat a doua zi, la prima oră, începându-mi coborârea pe

Respect p coastă, spre regiunea São Sebastião, unde intenționam să-mi închei periplul, după o pauză binemeritată de o săptămână. Mi se recomandase acest punct de coastă pentru pitorescul lui excesiv și, într-adevăr, imaginile locului erau răpitoare. Iar cătunul Maresias, rupt de lume, era exact ce speram eu să fie, ce-mi era necesar. Cele șapte zile consumate în acel loc izolat mi-au părut ca desprinse dintr-o lume inaccesibilă omului de rând. Iar muzicalitatea aceea, care nu are legătură cu sonoritatea în mod deosebit, ci, mai degrabă, cu ritmicitatea aparte a lucrurilor inanimate sau abstracte, a declanșat în mine o stare receptivă la senzații de care nu mă credeam capabil. E ceva melodios în vorba lor susurată, în nuanțele veșmintelor lor vaporoză, în nisipurile albe bătute de vânturi (când aspre și aducătoare de furtuni, când blânde, doar cât să împrăștie norii), în reflexia soarelui sau în nuanțele variate ale pielii.

În primele zile, Heloisa m-a delectat cu mic dejunuri savuroase; nu atât papilele se gudureau de bine, cât ochii îmbiați cu cele mai ispititoare culori exotice dănțuind vesel în farfurie. Îmi turna conștiincios *cafezinho*, preparată cu religiozitate în vasul de inox cu mâner de ebonită și ținut deasupra plitei cât să nu dea în fierț. *Să nu devină amară cafeaua*, îmi explica ea vibrantă, cu buzele moi despicate într-un surâs divin, amețitor. Cafeaua neagră se tulbura în cană, creând ochiuri de spumă auriu-ciocolatie. Odată, a făcut o mică referință la superstiția legată de spuma din ceașcă. Remarca a fost însoțită îndeaproape de un icnet cristalin și ușor răgușit. **Senhor**, *o să fie cu noroc*, **senhor** *se va îmbogăți*, a cedat ea credinței primitive care circula printre localnici. Ținuse cont de dorința mea de a consuma băutura fierbinte fără pic de zahăr. *Oh, așa nu mai e cafezinho, senhor*,

m-a muștrătat totuși, cu un zâmbet încărcat de sensuri. Îi stricasem ritualul perfect al pregătirii și reușise să mă facă să mă simt vinovat. I-am explicat cât de tehnic am putut că, oricât de interesant e procesul extracției și prelucrării zahărului din trestie, eu îl consider o otrăvă mult prea insidioasă și nefastă pentru a mă mai delecta cu gustul lui seducător. A dat din cap înțeleghătoare, însă figura ei concentrată măsura informațiile, ca apoi, în urma procesării scurte, să le alunge, neconvinsă. *Senhor*, un pic de dulce nu strică nimănui, a conchis ea atotștiutoare.

Jocul ăsta a durat trei zile. Am prins-o de încheietura mâinii stângi, încărcată de brățări concepute din metale rare, în a treia dimineață. Am fost surprins de siguranța și entuziasmul meu. Își odihnea mâna, mai bine zis, și-o sprijinea de marginea mesei, timp în care, ușor aplecată, turna concentrată cafeaua. Șiroind de la o înălțime considerabilă, *cafezinho* spumua spectaculos pe măsură ce se umplea cana.

Nu aveam nicio intenție de a seduce braziliencele la ele acasă. Adică, chiar dacă mi-era la îndemână acel aer aparent libertin, așșat de anumite femei în anumite situații, nici prin gând nu-mi trecuse să mă implic în ceva intens, de scurtă durată. Senzația de după și sentimentul de neîmplinire nu mă atrăgeau deloc. Or, cu certitudine, Heloisa nu aparținea acelei categorii care sugera disponibilitate. Atingerea electrizantă m-a făcut să tresar, deși eu o inițiasem, dar nu mi-am descleștat degetele din strânsoare. O ascultam vrăjit cum turuia neîncetat despre nimicurile legate de obiceiul degustării licorii fierbinți. Pregătirea minuțioasă a cafelei, cu absolută dedicație a zeiței mele de bronz, mi s-a părut dintr-odată un lucru încărcat de semnificații. Nesătul,

care refuza să fie întunecată de tot. Se preta la jocuri de lumină arămie, în ton perfect cu spuma cafezinhei. Am avut impresia că încercase să nu dea importanță, sperând că mă voi retrage imediat, dar, cum întârziem și amânam conștient să-i dau drumul încheieturii, a devenit brusc serioasă, cu o notă de condescendență în atitudinea rigidă. Supriza inițială a contactului se disipase, iar autocontrolul tinerei femei a preluat fără sfială comanda. M-am silit să par natural numai pentru a nu-i da ocazia să intervină. Într-un fel, speram să atenuez un pic fâstâceala nefirească introdusă în atmosferă. Entuziasmul mă părăsise de ceva vreme. *Nu-mi mai spune senhor, Heloisa. Sunt Noah pentru tine. E mult mai natural*, am asigurat-o eu rugător. O vreme m-a fixat cu ochii ei negri, nearticulat, înghițindu-mă în adâncimea lor fără capăt. Am crezut că vor urma în orice clipă explozii de reproșuri și injurii portugheze la adresa mea, cum o auzisem muștruluindu-i pe unii dintre localnicii grosolani care o abordau cu obrăznicie. Nu-mi stă în fire să mă las dominat, dar, sub imperiul privirii ei întunecate, m-am simțit subjugat. În semn de scuză, mi-am desprins degetele din încleștarea fermă. Am renunțat s-o privesc, arătându-mă subit preocupat de farfuria decorată cu fructele exotice de-o veselie agasantă.

Spre marea mea surprindere, Heloisa a tras un scaun și s-a așezat în fața mea, masa rotundă nefiind suficient de mare încât să n-am conștiința prezenței ei covârșitoare. Mă simțeam ca-n fața unei mutări de șah neașteptate. Mai erau câțiva clienți în încăpere, dar murmurul lor nu mai ajungea la mine. Regretându-mi gestul necugetat, mă închisesem în mine, opac.